

22140187

SLOVAK A: LITERATURE – STANDARD LEVEL – PAPER 1
SLOVAQUE A : LITTÉRATURE – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
ESLOVACO A: LITERATURA – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)
Vendredi 9 mai 2014 (matin)
Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Napište komentár o **jednom** z nasledujúcich textov. Vo svojej práci reagujte na obidve otázky za textom.

1.

Smrt' sa volá Engelchen

(Úryvok)

Odprevadili sme ich na okraj lesa a tam sme zostali stáť. Aj Nemci ostali stáť.

„Čo je? Ďalej! Marschieren und singen!“

Pochodovali sme ďalej v štvorstupoch cez zablatené strnisko.

Nohy sa im lepili, ale držali krok a spievali. Občas sa niektorý z nich bojazlivo obzrel.

5 Je to pravda, či lem krutý žart? Tak lacno vyviazli? Nepostrieľame ich tu, na tomto poli? V takej chvíli stačí, aby sa jeden dal do behu ... To bol povel! Povel na beh o život. Peter si neodpustil, vypustil do vzduchu dávku z automatu. Nemci boli už dávno z dostrelu, ale ešte bežali, bežali ...

„Mali sme ich všetkých pobit' ...“ cedit pomedzi zuby Peter.

10 Petra som nemal rád. Nepáčila sa mi jeho zabíjačská nátura. Je chlapák, vie vystrájať husárske kúsky, bije Nemcov z hlbokého presvedčenia, ale v mojich očiach je gangster. Gangsterský typ, všetkým, zjavom, chladnokrvnosťou, správaním sa, vystupovaním, srdcom. Nepozná väčšej potechy na svete ako zbraň v ruke.

15 Petra som nemal rád, ale v tejto chvíli som mu dal za pravdu. Naozaj sme ich mali všetkých postrieľať ...

„A čo bolo s tým kapitánom?“

Ach, ozaj ... o tom sa neľahko rozpráva. Vrátili sme sa na kopanicu, náš zajatec tam sedel odovzdaný svojmu osudu. Ešte stále držal v ruke knihu, akoby sa pridržal života.

„Čo to máte?“ nazrel som na zlátený chrbát knihy.

20 „Ach ... Die Forsythensage ...“

„Poznáte to?“ pýtal sa Nemeč trochu prekvapene.

„Poznám. Ale pokiaľ viem, u vás je to indexné čítanie. Hitler zakázal.“

„Nám mladším, ktorí sme vyrástli už za Hitlera, uniklo veľa vecí. Po vojne budeme mať čo doháňať.“

25 Našej zábave urobil koniec Nikolaj. Kývol hlavou k lesu.

„Vezmi si dvoch chlapcov ...“

Vzal som Freda a Karola. Vstal som. Kapitánovi pomykalo ústami. Pochopil.

„Poďme, kapitán ...“

30 Videl som, ako sa mu trasú ruky. Potom sa zmohol na také nemecké gesto, neskutočné, ako to len Nemci vedia.

„Teda ... tú knihu nedočítam ...“

„Nie.“

Viedli sme ho medzi sebou hlbokým výmoľom, stále hlbšie a hlbšie, do hustejšieho lesa.

35 „Mal by som k vám prosbu ...“ obrátil sa ku mne. „Osmel'ujem sa, lebo si myslím, že so mnou zaobchádzate slušnejšie, než si nemecký dôstojník zaslúži. Oh, viem ja, čo sa robilo všade, kam sme vkročili. Moje osobné veci ... sú to, pravda, maličkosti, ale možno matka žije. A mám tu neodoslaný list, je na ňom adresa ...“

Odovzdal mi niekoľko listov, náprsnú tašku, medailónik, samé také taľafatky.

„Ale až po vojne ...“

- 40 Prikývol. Samozrejme. Aj tak je to veľká láskavosť ... do čerta, katovská robota, čo mám s týmto človekom, ktorý na mňa robí celkom dobrý dojem, spoločné? Prečo ho musím zabiť? Za iných okolností by sme možno mohli byť dobrými priateľmi. Smie sa to? Môže? Nemci sa, pravda, na také veci nepýtajú, keď kynozia milióny ľudí, ale my predsa nie sme Nemci. Pred hodinou sme veľkoryso darovali život päťdesiatim, hoci to bola asi chyba.
- 45 A teraz ... Mám právo zabiť tohto Nemca, partizánske právo, ktoré nepozná zľutovania, veď ani Nemci nepoznajú zľutovania s nami. Ale je to strašné. Mal by som mu aspoň uľahčiť posledné chvíle ...

Ladislav Mňačko, *Smrť sa volá Engelchen* (1959)

- (a) S akým účinkom využíva autor mikrokompozičné prostriedky v texte?
- (b) Ako autor charakterizuje hlavnú postavu?

2.

Okno

Ked' sa stavia dom
najdôležitejšie je nezabudnúť na okno
Lebo okno
je básnik svojim spôsobom
5 Rozplače sa
a dlhý šikmý dážď mu steká po lícach
Alebo sa do seba uzavrie
a už by sa zdalo že zostalo voči svetu
mrazivé a chladné
10 ale naraz mráz naň namaľuje
jablko na strome pierota s ružou
holuba na námestí
A keď si svoje srdce otvorí
vidíte v ňom ulicu širokú a krásnu
15 a keď sa otvorí ešte viac
a obráti sa k juhu na poludnie
môžete v ňom vidieť česajúce sa dievča
Okno je nežné a krehké
niekedy doň hádžu skaly
20 ako do každého poriadneho básnika
Zamrežujú ho zatemnia
Ale okno sa musí dívať ďalej na ľudí
Lebo nič na svete nie je horšie
ako ľahostajné okno

Marián Kováčik, *Súradnice* (1963)

- (a) S akým účinkom využíva básnik básnické prostriedky, napríklad metaforu?
- (b) Aký význam má v básni slovo „okno“?
-